

Större roll | I stället för att transportera och lämna en patient med höftfraktur på akuten följer nu ambulanssjuksköterska Linda By med till såväl röntgen som vårdavdelning. Mycket mer förberedande arbete görs nu också redan i hemmet.

FOTO: MIKAEL ANDERSSON

Snabbare vård och mindre smärta

Höftfrakturer tas om hand på nytt sätt – röntgen inom en halvtimme

SÖRMLAND | Hemska smärta och lång väntan har tidigare varit vad patienter som ramlat och brutit höften fått utstå innan de hamnat på operationsbordet. Nu har Landstinget Sörmland förbättrat situationen avsevärt för den tidigare eftersatta patientgruppen. Som positiv bieffekt avlastas akuten.

En äldre människa som fallit i hemmet, eller på trottoaren, och brutit höften har tillhört en lågprioriterad patientkategori inom svensk akutsjukvård. Efter ambulansfärd till akuten har det inneburit timmar av väntan – till undersökning, till röntgen, till en vårdplats, till operation. Risken har varit stor att det också blivit glapp i smärtlindringen under alla dessa timmar.

Nu går det snabbare

Nu har genomsnittstiden från hemmet till röntgen minskats från två timmar och 45 minuter till en halvtimme för Eskilstunapatienter. Patienten fick tidigare lägga sig i en säng på en vårdavdelning i snitt fem timmar efter olyckan. I dag tar det knappt två timmar.

Anders Hansson, överläkare på ortopedien på Mälarsjuk-

Nöjd | – Inte bara har vi lyckats minska lidandet för patienterna, vi får en effektivare och billigare vård genom att kapa delar i vårdkedjan kring en patient med höftfraktur, konstaterar överläkare Anders Hansson.

huset, berättar bakgrunden.

– Sedan i våras har vi tittat på hur arbetssättet skulle kunna effektiviseras, vilka steg som egentligen var onödiga, och från september har vi testat denna nya modell. Den visade sig snabbt ge så pass bra resultat att Nyköping körde igång en månad senare och Katrineholm i december.

Lösningen var att ge ambulanspersonalen en större roll i vårdkedjan, och därmed slipper patienten väntetiden på akuten helt.

Ambulanssjuksköterskan Linda By och hennes kollegor har nu en höftfrakturväska klar i ambulansen vid uttryckning.

– Vi ger smärtlindring, tar prover, skickar ett EKG till hjärtintensiven och klär patienten i nattskjorta redan i hemmet. Eller i ambulansen om personen bor långt från sjukhuset. På akuten förbereder de med remisser och provtagningsetiketter, och bokar plats på en avdelning.

– När vi sedan kommer till röntgen får patienten ligga

540 höftfrakturer om året

Höftfraktur är samlingsnamnet på frakturer genom lårbenshalsen eller i övergången mellan lårbenshals och lårbäna. I Sörmland sker runt 540 höftfrakturer varje år. Till Mälarsjukhuset kommer en sådan patient om dagen året runt. I Sverige görs 18 000 operationer av höftfrakturer per år, siffran ökar. Patienten är till 70 procent en kvinna och medelålder är 83 år. 25 procent av vårdplatserna i Sverige upptas av höftfrakturpatienter. En höftfraktur kostar samhället sammanlagt 250 000 kronor det första året. I Sörmland är det Mälarsjukhuset i Eskilstuna och Nyköpings lasarett som akut opererar höftfrakturer. Sörmland är inte först i landet med att se över höftfrakturkedjan. Göteborg gjorde förändringarna redan 2005 och Lund 2007.

kvar på bärmadrassen och behöver inte lyftas i onödan. Detta och den kontinuerliga smärtlindringen mildrar ett tidigare besvärligt moment rejält.

Visar röntgen höftfraktur tar ambulanspersonalen med sig patienten direkt upp till en säng på en avdelning, och avrapporterar till avdelningssköterska.

Funkar bra

– För oss funkade de nya rutinerna mycket bra, och framför allt ser vi en otrolig vinst för patienterna, förklarar Linda By.

– Minskat lidande för patienterna och förstas också en mer effektiv och billigare vård - man kan undra varför vi inte gjorde de här förändringarna tidigare, säger Anders Hansson.

Tiden till operation förkortas också. Snittet låg förut på 26-27 timmar. Av de 42 höftfrakturer som hittills tagits omhand på det nya sättet på Mälarsjukhuset har hälften opererats inom 20 timmar.

Anne-Lie Andersson
anne-lie.andersson@ekuriren.se
016 - 15 61 83

Gynekolog mest omtyckt

SÖRMLAND | Nätsajten Doktorsguiden har sammanställt länets tio mest omtyckta läkarna. Mest omtyckt är gynekologen Ann-Christine Nilsson.

Patienter som besökt nätsajten har rangordnat länets läkare. Ann-Christine Nilsson är verksam på Mälarsjukhuset i Eskilstuna. Trea på listan kommer Pontus Göttel, privatläkare i Nyköping. 1006 personer röstade.

Doktorsguiden är en sajt för ranking av läkare och vårdenheter. Sajten besöks varje månad av närmare 60 000 patienter och 33 000 läkare finns i databasen.

Patienterna får tycka till om vården

SÖRMLAND | Under våren kommer länets sjukhusbesökare att få en chans att tycka till om vården. På varje avdelning kommer mellan 100 och 200 slumpvis utvalda patienter att få en enkät hemskickad efter besöket.

– Patienternas upplevelse av hur vården fungerar är en viktig grund till arbetet med förbättringar av hälso- och sjukvården i Sörmland. Det är därför nödvändigt att vi nu också får in åsikter från våra patienter på sjukhusmottagningarna, säger Åsa Kullgren, hälso- och sjukvårdslandstingsråd (S).

Liknande undersökningar görs samtidigt i hela landet. Det är andra gången enkätundersökningen genomförs i Sörmland. Deltagarna kommer att lottas fram ur besökslistorna för januari till april 2010.

En miljon kronor till missbruksvården

SÖRMLAND | Sörmlands län får 1,2 miljoner kronor av Sveriges Kommuner och Landsting för att förbättra missbruks- och beroendevården. Pengarna är Sörmlands beskärda del av 27 miljoner kronor som fördelas över landet.

– Under året kommer vi att göra stora kompetenshöjande insatser genom att utbilda medarbetare i kommuner, hälso- och sjukvården samt andra myndigheter i olika utrednings- och behandlingsmetoder.

Det säger Peter Lindqvist, socionom på Eskilstuna kommun, i ett pressmeddelande.

Missbruksvården ska också få tillgång till metodstödjare för bland annat motiverande samtal och återfallsprevention.

FÖRTYDLIGANDE

Landstingspolitikernas löner ligger något högre, än vad landstingsledningen angav i det pressmeddelande som återgavs i onsdagens tidning.

Landstingspolitikerna får lönen baserad på riksdagsarvodet, och nivåerna räknades fram i höstas. Men i november 2010 steg riksdagsmännens löner från 54 500 kronor i månaden till 55 000 kronor. Därför blir också lokalpolitikernas månadslöner något högre än vad som angavs i onsdagens artikel. Skillnaderna är i de flesta fall marginella.

”Lex Sarah” blir hedersdoktor på högskolan

ESKILSTUNA | Undersköterskan Sarah Wagnert och forskningschefen Karin Ljungström utnämns till hedersdoktorer på Mälardalens högskola senare i vår.

Sarah Wagnert rapporterade om vård på ett äldreboende i Solna. Några år senare instiftades en ny lag som följd av hen-

nes anmälan – kallad Lex Sarah – som förvandlar möjligheten till en skyldighet att rapportera oegentligheter.

Om beskedet att hon blir hedersdoktor:

– Otroligt roligt. Jag vet inte riktigt vad det betyder än, men det får jag väl veta lite senare.

Förutom äran hoppas Sarah på bättre resurser till sin nuvarande arbetsplats på akuten på Mälarsjukhuset, och på mer tid så hon kan skriva boken hon länge planerat.

– Nu har jag uppslag för två böcker, men jag har småbarn också och de är viktigast av allt... så det kanske dröjer med boken.

I fallet med Karin Ljungström har hon själv och hennes före-

tag, St Judes Medicals, satsat stort på forskning och produktutveckling av pacemakers, detektering av förmaksflimmer, hjärtrytmstörningar, och utrustning för hjärtkirurgi, kardiologi och neuromodulering. Hedersdoktorerna promoveras i Västerås domkyrka 23 april.

TORSTEN BRAF

Sarah Wagnert | Hedrad.